

САНА ОЛОХ

Х а б ы а т

1931 оыл алтынны
15 нүчүттэн тахээр

ССИП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЯ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 53 (5881)

1983 ыла. Ыам ыйын 19 күнэ
чэппизр

Сынатат
2 халчы

Уон биирис пияшкетка: үһүс, сүрүн, сыа

СААСКЫ ЫҢЫЫГА—ҮРДҮК ТЭТИМИ УОННА ХААЧЫСТЫБАНЫ!

ЫҢЫЛ ЫҢЫАХТААХПЫТ (ГЕКТАР):

туорахтаах
культуралары—5300
Сиалэстэнэр
күөх үүнээйини—
1700
төрдүгэр
астаахтары—120
рапсы—400
хортуонпуу—100
обуруот
астарын—21

Сииги саптарыыга шурдулар

Опыттаах механизатор, ССКП райкомун чыныма Семен Илюкович Ливинцев эвенкий-дях Субурууской аатынан совхоз үрдүк үүнүүтүн эвенота быһыа 920 гектарга туорахтаах культураны ыһахтаах.

Механизатордар баһыана сииги куоттарбааки саптарга дуулуһаллар. Бүгүһүс кыһа Р. А. Федоров уонна Н. И. Козлов агротеттара Анна Алааһыгар сииги саптарытын саралаатылар.

П. ПУДОВ.

Рассада силигилиир

«Мындавайык» совхоз А. И. Кузьмин салайааччылаах 14 киһилээх оҕуруотчуттарын биригээдэтэ бу күнүгэр бэлэмнэни үлэни өссө көнөтөллөр. Барыта 8000 устуука оҕурсу уонна помидор рассадалара олодулуһулар. Оҕурсу рассадалара сидитилик үүнүм эрэллэр, помидор да тах-

сыта үчүтэй. Бу күнүгэр халпыаста рассадаһын олодууны сатараллар. Оҕуруотчуттар быһыа 15 гектарга халпыыстаны, луугу, моркубу, укробу, о. д. а. үүнүмүрүкүтөрө.

В. ЕФРЕМОВ.

Арболиттан гараж

Эрилик Эристин аатынан совхоз Хайахсыталаах отделениеһыгар «Лкутмехсовхозстрой» механизированной колонната 14 мөстөлөөх арболитнай гараһы тутар.

Бу объекка В. М. Бондаренко 5 киһилээх биригээдэтэ таһаарылаахтык үлэниир. Ол курдук, тутууччулар котельнай бүтөрөн гараж наркаһы талыһыа киридилэр. Сыла салайааччытун киһилэр барыта 52 тыһ. солк. тутар-таһар үлэни толорон быһаарылар лапта аһаан иһэллэр.

Н. ПАХОМОВ.

Үлэ Кыһыл Знамята орден кавалера В. Ф. Слепцов старшайдаах Карл Маркс аатынан совхоз Бахсытаахы отделениеһын «Каскил» ферма коллектива мууе устарга валовойунан 37,1 тонна үүтү ыһыта. Бу былаан-наммыттааһар 9,6 тонна-

«Каскиллэр» өлгөм үүттэрэ

нан албах. Василий Филиппович Бейтэ валовойунан 3,8 тыһылаах килограмм үрүк илгити дөбүлүтүн биир идэлээхтөрү-

Тэтимнэрин ыһыктыбаттар

быһааннан 113 бырыһыан толорбута. Ыам ыйын бастаахы агартыгар полиграфисттар 3,2 тыһ. солкуобайдаах саккаһы толорон графистарын эмнэ куоһардылар.

ТААС БААННЫЫК ТУТУЛЛАР

Дыа-уот, коммунальнай хаһаайыстыба производственной управлениетын Алексей Семенович Ноговицын салайар биригээдэтэ 1982 сыл ахсынныга оройуон киһилэр таас баһыһы тутууну сара-

лабыта. Биригээдэ дыа агартыгар хайы-үйэ үчүтэй хаахыстыбалаахтык тутан таһаарда, барыта 28 тыһ. солк. үлэни толордо. Оттон сыһтаах болуһунуун Самсон Самсонович Око-

гар үчүтэй холобуру көрдө. Коллектив бу ыйга 42 тонна үүтү ыһар соруктаах. Билигин ферма үрдүнэн күнүгэ ортотунан 1,5 тонна көрүгэ үүт ыһар.

А. ТУРАНТАЕВ.

Бастыҥ коллективкиин туттар рабочайдара пачатница, коммунистическай үлэ ударнига С. П. Монастырева уонна наболица М. С. Саввина куоталаһыһы баһылаан көһүлээн иһэллэр.

«СО» корр.

Ливинцев түнүктэр уонна ааннар холоудаларын бэлэмнэстэ.

Ыам ыйын сэнатыттан таас блоктартан итинэн таһаарыта Анна Александр Петровна Гейер каменщиктарынан интернациональнай сарлаптаах биригээдэтэ турунна. Үлэ төтүмэ күүһүргэ ый өнөрүн иһинэр 15 тыһ. солк. суумманыт үлэ ыһытаһына.

—Быһыа атырдаах ыһыттар саҥа баһыһыга үлэ иһэллэрэ соруктаабыт. —диер управление ыһааһынай инженерэ райсовет депутата Н. П. Сивцев.

Н. ОКОНЕШНИКОВ.

СНИМОККА: А. С. Ноговицын уола Иванылыа кырааһы үлэлэтэллэр.

Автор фотога.

Бүгүн—В. И. Ленин аатынан
пионерскай тэрилтэ
төрүттэммит күнэ
Бырааһынныгынан,
ПИОНЕРИЯ!

Н. Оконешиков фотога.

УФА. Нефтекамский — нефтяниктар эдэр куораттара Башкирия тыа хаһаайыстыбатын массыыналары өнөрор киһинэн буолан иһар. Маана тутуулар «Вашсельмаш» заводка почвада убадас минеральной оҕурудуулары итинэн испиескии киһилэр холбонон агрегаты сөрийнэйдик өнгөрөн таһаары баһылаанна. Массыыналар бастаах чартыялар механизатордарга аһаарылыһа. Бу пятилеткада завод бырааһыаҕа мыйыт сыһтааһын ситтэһинэ сыһта 25-тин тыһ. холбонон агрегаттар, тыһаһаһаһа атын механизмнар өнгөһүлэр бөлүлөхтөрө.

ХАРЬКОВ. Оңоһулуулар «Свет шахтера» заводка баһылаан конвейердар үрдүк оҕорумтууларынан уратыланааллар. Маана механизмнар бастаах сөрийнэй партиялар бэлэмнэһинэ. Киһилэртэн хае биригээлэр, урукку молуһаах 2-3 транспортуу солбуһан туран, өһөһүлүн чыаска 900 тоннада тийэ таас чоҕо таһаарар кыахтаах.

АСТРАХАНЬ. Убадас сир өнөроччулары оҕуруот астарын устун бөһчөвой культураны сиһигирдиалар талыһыһаһаһа үүтүүһүн үрдэтэллэригэр «магнитнай ардах» мемелөһүө. Үгүс хаһаайыстыбалар аан бастаан быһыагы сөһүгэ ууну магнитнай аппараттарынан сабыланылар.

Түөрт магнит туруорулулубут цилли-

дрическай приборун лонго аһаарыгар уу магнитнай хонку дыаһыһыгар түбөһөр. Скуоха сорох физическай свойствоһарын уларытар. Оңуон уунан ууттаммыт үүнүмөй вегетацията түгэтир уонна үүнүүнү Сиримитиэ үрдүүт. Гидротехника уонна мелiorация Волгатааһы НЧИ-та суоттуурууһун томот уонна оҕурсу үүнүүлэр, холобуру, үс тыһыт биһирээн үрдүүт.

Институт субэлэһиниһэн Харабалыскай, Липанскай, Присолжескай оройуоннар оҕуруот астарын итинэн арбуһу ордуу киһини олордор сорох хаһаайыстыбалара Астраханнары заводка өнгөһүлүбүт магнитнай аппараттардаах ардахтар агрогатаһынан сабыланылар.

ССИСИАН (Арменияскай ССР). Спандарьянскай ГЭС-кэ — Воротан өрүс энергетическай каскадын үһүс сүһүгүн площадкаһыгар дыоһун суолтаах объекта — турбиннай водоводу тутуу сатарылыһа. Гидростанция быһытын кэтэрэр үлэ-күөхтээх искусственнай муора ууга бу үс километрга тутасһар уһунаах магистраль устун турбиналарга тизердиһилэр.

Воратанскай каскад киһи гидроэлектростанция Армения түргөһүн. Сайдар регионун—Зангезур сир баһыан хөстүүр предприятиеларын уонна тыа хаһаайыстыбатын объектарынан электростанциялар халтыһылааллар. Спандарьянскай ГЭС үлэһе киһини үрдүк хайаһах Сиссианскай, Горисскай уонна Кафанскай оройуоннары энергиянан эрэллээхтык хааччылар кыаһы биэриэ.

(ССТА).

С. ЧИЧИГИНАРОВ.

Политической, экономической үөрэх

Райпотребобществотараады полит-үөрэх охсуула-
лара түмүктүүр занятиеларын холбоон бирге
мытталар. Барыта 70 истрэччи сырытта.

«Н. И. Ленин, СССР үлэ социалистическай дыс-
циплинирэнэтин иттиг туһунан» дин темада лек-
цияны пропагандист, бырайыагынан председатели
Н. И. Монастырев аакта. Истрэччилэр Н. Е. Сивцев,
М. М. Трофимова уо. д. а. лекция сүтинэтин истрэ-
сэтинге мыттынылар. Кинилэр «Үлэ коллективта-
рын уонна кинилэр предпринятиелары, учрежде-
ниелары, таргиталары салайыыга орууларын үр-
дэтэр туһунан» СССР Сокуонун бырайыагынан ком-
мунистическай иттигэ коллективтар боломуочу-
уларын туһунан балайыааһаларытар, политиче-
скай үөрэх таргитиниер санааларын атакты-
гылар.

СНИМОНКА: Н. И. Монастырев политшкола ис-
трэччилэригэр консультатия бнэрэр.

АКТИВНАЙДЫК

«Мындаааайы» совхоз
Соловьевтаады отделе-
ниеттар Ас-үөл про-
грамматан үөрэтэр ос-
куола истрэччилэригэр
8-на рабочай, Субуаай
түмүктэммит үөрэх ды-
лалар 15 занттигэ мы-
тыллан программалык
матэрийаал толору ба-
рылыына.

Дойдуга аһы-үөлү дэ-
лэтин сүрүн төһүүтүнэн
буолар социалистическай
куоталааһынан рабочай-
дар бары хабылыны-
лар. Түөрт истрэччи пл-
тисетка үһүс сылыгар
сырай эбһэстэтистибэлэ-

рик көмүскэтиилэр.
Истрэччилэргэн иде-
ологическай үлэ акти-
вистарын боломуочу-
уларын политическай үөрэх бнэр
сүрүн сорута. Билигин
маниа 8 политинформа-
тор, 4 агитатор, 7 агит-
торналар активистарга
бааллар. Байыла 3 ис-
трэччи политинформато-
рынан, 4 кини агитато-
рынан үлэлиэхтэрэ.

Бүтэник занттигэ ис-
трэччилэр ордуу актив-
найдык кытыннылар.

Н. КРОШНИКОВ,
пропагандист.

Үлэ коллектива—общество сүрүн ячейката

ЭРЧИМНЭЭХТИК ДЫЛСЫАХХА

«Якутмелиоводстрой»
трест механизированной
улаастагар үлэ коллек-
тивтарын туһунан СССР
Сокуонун бырайыагынан
дүүллэһингэ 9 кини тыл
этиэ.

Үлэнигэр мөхүсакот
коллектива мөлтөх үлэ-
дэстэр ахсааннарыттан
таһса илтигэр чорботон
бэлэстэтиилэр. 1982 сылга
байэ күүһүнүн мытыл-
лаахтаах үлэ былаана
сүөгүк 70 эр бырыһыан
толоруллубута. Пятилет-
ке үһүс сылыгар киирэн
де баран балаһыанна
кеммоте. Бастагы квар-
таллаады кирбин түөрт
гаммыттан үлэ эр ылы-
лыына.

Халтыы биричинэти-
нэн дылаада эппиэтинэ-
на суох сыһыаннаһыа,
үлэ дыссипилинэте са-
тархайа, коллектив
ыһылааһаа буолаллар.
Оннооор специалисттар
чопчу былаана суох үлэ-
лиилэр. Социалистиче-
скай куоталааһыны ким
дааны баһылаан көһү-
дээн мытара бидлибэт.
Барыта длаалатынан ба-
ран иһэр.

Мөхүсакотка кадрдар,
ордуу механизатордар,
тиийбэттэр. Холобур, 11
автомашинада 4 шофер,
10 тракторта 5 тракто-
рист бааллар. Онон со-
роктор инкилим массы-
нада тэгинэн үлэлиир
латтаахтар. Онуоха эби-
смытөөх контуруол, кө-
рүү-истин суох буолан
техниканы байэ талбы-
тынан «көлүнүү», алды-
тыл-кээһэтин үгүс.

Электрик М. М. Сед-
лицев, бухгалтер В. С.
Песельская, тракторист
С. И. Постников, маастар
Е. И. Лаврентьев уо. д. а.

«Үлэ» коллективтарын
уонна кинилэр предприн-
тиелары, учреждениелары,
таргиталары сала-
йыыга орууларын үрдэ-
тэр туһунан» СССР Со-
куонун бырайыагынан
дүүллэһингэ сибээстээн
коллективка тарилли-
лэх, дыссипилинэлээх
буолууну ситиһингэ эр-
чимнээх дыаһаллар ыла-
лылар. Наадалааһын ту-
һунан саамай сепке эт-
тиилэр. Билигин курдук
тыһылааһыны олоодохо
үлэда эппиэтинэтин тосту
үрдэппэтэххэ балаһыан-
на көнөр илара суох
дэстиилэр кинилэр.

Кэпсэтингэ кыттыбыт
рабочайдар итинн сэрпа
Сокуон бырайыагынан 13-с
истатайатыгар кадрдары
мытте үлэда коллектив-
тар боломуочууларын
туһунан көрдөбүлгө соп-
тубаһиннэрен мөхүсак-
отка механизатордары
бэлэмнээһингэ былаан-
наах үлэ мытылларын
модуудулар.

Мунньахха үлэ дыссип-
илинэтин кэпсэччилэри
уодугааһааһынга кол-
лектив ордуу сорунуу-
лаахтаах охсуһара наада
буолбута бэлэтинэ. Мөх-
үсакотка итиригээһини,
общественный бэрээдэги
иһин түбэтэлэрэ үлэ
биримэтигэр үгүсүк та-
һарыһаллар буолулар. Бу
оһуе дыссипилинэлээх.

— Үлэ коллективка—об-
щество сүрүн ячейката
дин бырайыакка саамай
сепке этилэр, онон кини
общество сэркиэлэтинэн
буолуохтаах — мунньах
тыһылааһыаһына бука ба-
ры итинник бнэр түмүк-
кэ кэллэр.

И. КАНДИНСКАЯ.

Сибээс үлэлиһаады 10
истэччилээх «Идеологи-
ческай охсуһуу уонна
ыччат» комсомольскай
политшкола пропаганди-
һыан байыл Н. П. Борисо-
ва үлэлиэтэ. Истрэччи-
лэр — бары карыста
ЫБСЛКС чилиһиннэрэ.

Түмүктүүр 18-с зан-
тигэ «Н. И. Ленин,
СССР үлэ социалисти-
ческай дисциплинирэнэ-
тин иттиг туһунан» те-
маны бардылар. Пропа-
гандист лекциятын бнэе
болпуруосна арааран.

УЧУОТТАНЫАХ ЭТИИЛЭР

олору кытта мксы си-
бээстээн аакта. Ол кан-
нигтэн үс кини үлэ дыс-
циплинирэнэтин болпуруос-
тарыгар этиилэри огор-
дулар. Истрэччилэр па-
ныгэа активнайдык
кытыннылар. Ол эрэри
занттигэ истрэс орутта-
рын иһэр тороостоох.
Бириинэи лекцияны
(пропагандист) байэа
араас литератураттан хо-
мууан киниик бала-
һымит) сүрүн өттүн ис-

трэччилэргэ конспект-
тыт буоллар ордуу ко-
дүүстөөх буолара хаал-
ла. Идрияһыт, занттигэ
түмүктэһинэ ылааһы-
һаа. Истрэччилэр үлэ-
лара иһэр үөрэх ды-
лалар сепкеһы тыһыан
үөрэнэр ордуу кодүүс-
төөх буолуогун бала-
һыттылар.

Итилер учуоттаныах-
тарыан наада.

Л. БАРАШКОВА.

ҮҮТ ХААЧЫСТЫБАТА— СҮРҮН КӨРДӨБҮЛ

СССР КК ээтиннэти-
эи (1902 с.) Пленумун
канииттэн оройуонга бо-
родуужсуа хаачыстыба-
тын тунсарыта лэк-
дэһаллар олохтоон
эрэллэр. Совхозтар со-
роупкалаһар үүт хаачы-
стыбатын үрдэтингэ ба-
рыча үлэлиэн эрэллэр.
Сыл бастыкы кварталы-
гар оройуон үрдүнэн тут-
тарыллыбыт үүт 44,5 бы-
рыһыана ол иһигэр
«Мындаааайы» уонна
«Чурапчы» совхозтарга
82—77 бырыһыана, баста-
кы суортаарынан барда.
Ити ааспыт жыл туһаан-
наах кампизэритэээр
лаппа үрдүк. Ол эрэри
Эрчим Эристин паты-
нан совхозка үүт 12 бы-
рыһыана эр бастагы
суортаарыынан туттары-
лыына. Ол үрдүнэн ман-
на үүт хаачыстыбатын
контуроллоохтаах зоо-
техник суох. Уһун Алаас
уонна Уһуула курдук бо-
лонт фермаларга лабора-
ториллар баччаанса диэ-
ри аһылла илтиктэр.
Итинник сыһыан содуу-
сэр аһардаа үүт хаачы-
стыбата мөлтөдүттэн сов-
хоз бастагы кварталга
2810 солк. нолосту сүктэ.
Оттон ити кэмгэ «Чурап-
чы» совхоз үүт хаачы-
стыбатын тунсарыы содуу-
тар кырата суох барыһы
ылаа.

Арыылаах отделение-
тыгар, Сылан Ойбой
Куолугэр, Ойлуун То-
кургэстэээр уонна Бол-
тоҕо «Эрчим» ферматы-
гар үүт лабораториялара
аһыллан хаһыа-үйэ үчү-
кү түмүктэри бнэрэн
эрэллэр. Итинник лабора-
ториялар аны Вахсы То-
леонугар, Төлөй Диригэр
аһыллаһара наада. Ла-
бораннар тиийбэттэри
үрдүнэн совхозтар оро-
буонааады кини заводка
21 киниин үрэттэриэх-
тэктэриттэн 5 эр кини-
ин киллэрдилэр.

Билигин үүт хаачы-
стыбатын иһин охсуһуу
ордуу эппиэттээх кэмэ
кэллэ. Сайынны ыйдарга
үүт сойуутуга ураты кы-
һамыы ууруллуохтаах.
Бэрэбэркэ көрдөрүүтүн,
сайылыктарга баара-суо-
да 1583 тонна муус (ба-
лааннамыт анара эр)
угулунна. Бу үлэда «Чу-
рапчы» уонна Карл Маркс
аһынан совхозтарга суол-
та бариллыбэа. Ол бнл-
лэн үүрэр, охсуулаах

тыбатын иһин охсуһуу
ордуу эппиэттээх кэмэ
кэллэ. Сайынны ыйдарга
үүт сойуутуга ураты кы-
һамыы ууруллуохтаах.
Бэрэбэркэ көрдөрүүтүн,
сайылыктарга баара-суо-
да 1583 тонна муус (ба-
лааннамыт анара эр)
угулунна. Бу үлэда «Чу-
рапчы» уонна Карл Маркс
аһынан совхозтарга суол-
та бариллыбэа. Ол бнл-
лэн үүрэр, охсуулаах

Специалист трибуната

бэлуола. Сокутар уста-
ныаһалары таныы эми-
кытыллыбат. Холобур,
совхозтарга баар 8 устуу-
ка МХУ-8С уонна ТО-2
дэббисирэн үлэлиир
ныахтан таһсан эрэллэр.
«Сельхозтехника» холбо-
һун адыас субу күннэртэн
олору оромуннээһингэ
уонна таныыта дыаһал
ылаа наада.

Байыл сайын үгүс фер-
малары механистическай
мыһыныа киллэрин кө-
гүлэр. Оно эмкэ сеп-
төөк бэлэмнэтин эрийи-
лэр.

Үүт хаачыстыбатын
тунсарыта аһын сепкэ-
тара эмкэ былааннаах-
тык үлэлиэхтээхтэр. От-
тон илэстардар ферма-
ларга сылдан үүт ыраа-
һылар контроланай ана-
лыстары борт сэдэхти
онороллор. Санитарнай
күннэр ытыллыбатта-
рын ээриэтэ. Маны ту-
һааннаах специалисттар
кытааһах контуруолта
ылаахтарыан наада.

Ол иһин даһаны фер-
малартан механистическай
гирдээх үүт киирэ турар.
Аһардаа снл бастагы
кварталыгар кирдэринэн
7 тонна үүт көнөрүлүн-
нэ, ол иһигэр 1 тонна —
бнллыһыттан.

Үгүс фермаларга сани-
тарнай минимум туту-

һуллубат. Оннооор умы-
кылык, сотор, дезин-
фекциялыыр ередстволар,
синдальер матэрийаал-
лар, спец-танас суох буо-
лааччылар. Үүт синдэ-
лиир маарылла, иһин-хо-
муос хотон иһигэр куур-
дулар.

Үүт учуотчуктара кир-
дээх үүтү ханнык да
маарыада суох тутар ту-
балталар эмкэ үгүс Дн-
на, ыраас үүт иһин эт-
тигинэс мактан садала-
ныахтаах. Онон учуот-
чуктартан ирдэбил ха-
һаллытылааһар да күү-
һүрдүлүлүхтөөх.

Оройуоннаады агропро-
мышленнай холбоһуу
плановай-экономическай
отдела үүт хаачыстыба-
тын иһин матэриальнай
көһүдөөһүннэ олохтуурга
быһаарыта да, ол дыһал
баччаанса диэри бнэр да
совхозка олохтоон илик.
Оттон бнһиэхэ үүт ха-
чыстыбатын үрдэтин кур-
дук сүрүн, ол эрэри би-
лигингэ хаалыһаах
үлэда экономическай уон-
на таргитин усуллубула-
лары үсэктин камса-
һыны огоруу иэктиэти-
нэн буолуота. Онон аах-
хайбаттык сыһыаннаһар
сатамнат.

Оройуон совхозтара ба-
һыл госуадретствода үүт 58
бырыһыанын бастагы
суортаарынын туттарар
сорукаахтар. Сайынны
түөрт ыйга таһаарынас 86
бырыһыантан намтыа
суохтаах. Ити хас бнэр-
лин ферма коллективна,
мыһыныкыт, специалист
үүт хаачыстыбатын үрдэ-
тингэ үрдүн эппиэтинэ-
тэхтик сыһыаннаһарын,
бнэр ылаады мунутуурдук
туһанарын эрийэр.

Е. БОРИСОВА.
тыа хаһаайыстыба-
тын бородуукталарын
сороуопкалааһынга
уонна хаачыстыбаты-
гар кылааһынай госу-
дарственный инспектор.

ЫБСЛКС XIX съезде
аһыллыбыта
1 сыл Түөлэ

ЭРЭЛИ ТОЛОРУОҔА

Үс сылаааһыта, те-
дэригистэр кууст-
уун бүүтэрэн бары,
Анна Гоголева снбээс
оройуоннаады уоды-
гар сага идритини
үлэлигэ кэлбитэ. Үлэ-
тир иһаһамыһаах
активнай, сэмэй иһа-
сотору каниитэн кол-
лективка бнэр тарба-
кы батталар иһинэн
буолбута. Ол да иһин
«Дружба» комсомоль-
скай-ыччат коллек-
тивна салайарыгар ит-
тэбистэрэ. Күһүтүгар
отчуоттуур — баһаар-
дыгар комсомолонун
мунньахха Анна Го-
голева секретарианан
тылбастыра.

Секретарь баһы-
тынан үлэтин иһин
союзнай үлэ таргити-
нин тунсарыттан са-
далыаһыта. Комсомоль-
скай мунньахтар ка-
митэр ытыллыһа-
рын, болпуруостар
үчүгүйдик бэлэмнээн
ылдырил днлэрэн,
дүүллэһини олохтоо-
хун барыһынан, чиги-
һискэй усунуос бири-
мэтигэр төлөнүүтүн
уонна отчуоттаныа-
тын о. д. а. ситиһиэтэ.
Секретарь бары ды-
һалларга байэтинэн хо-
лобур көрдөрүүтэ ком-
сомолецтар активнос-
тарын үрдэтингэ ко-
мелестүүтэ. Кини са-
далатынан маннаады
комсомолецтар субоу-
туннеуктаан «Чурап-
чы» совхозка үгүсүк
тахсаллар.

Сибээс үлэлиһар үс
комсомольскай — ыччат
коллектив баар. Оло-
бары эриэ-дэхситин
үлэлиэн иһэллэр. Үлэ-
ри ордуу билдэр сити-
һилилэммит коллек-
тивна переноска отде-
лааһаа «Спутник» би-
ригээда буолар. Ол ку-
дук, кини былырыны
ЫБСЛКС XIX съездин
берсе тэнитиллибит со-
циалистическай куот-
алааһыга байэтин бала-
һар республикада баста-
ан турар. Пятилетка
үһүс сылыгар даһаны
эдер снэжистар эрэл-
лэхтик стартабыт тэ-
тиннэрин ыһыктыбат-
лар.

Дон курдук бнэр
снл аһараа өттүгэр,
Ленинскэй комсомол
XIX съезде аһыллыбыт
эро-бэлэе комитэр,
субууон кинигэр бнэр
бастык үлэлиэх ком-
сомольскай таргитэ
секретарэ Анна Го-
голева СССР чилиһин-
гар кандидатынан
ылааһыбыта. Оттон бу
күннэргэ ЫБСЛКС
райкомун барота ит-
тикэ партия чилиһи-
тар үүтүгэ рекомэн-
дацияны бнэрда. Ол
эреки кини чнэстөх-
тик толороругар снэр
баадалааһыахха соп.

А. ДЯЧКОВСКАЯ.

КУТТАЛЛАХ БЫЛААННАР

Америка администрацията Далай Восток оройуонун уонна Тихэй океан бассейныгар бэйэтин имперский дуулууларын олоххо кылаарына Согуруу Корея маршкеточнай режимин күүскү туһанар. Вашингтон Согуруу Кореяны, Японияны кытары сэргэ, японский «Асахи» хаһыат тылыннан этэххэ, Советскай Союһу уонна атын социалистическай дойдулары утары стратегиятын «бастакы кирбиэтин базатын» быһаарынан көрөр. Пен-таром манаа хаһыы-үйэ быһыин 40 бөдөн байлааннай базалаах. Дальнай Востокка баар 150 тыһыынча америкаанскай саллааттартан 42 тыһыынча Согуруу Кореяга дэгуйданар. Америкаанскай салтыныааы-байлааннай базаларга бор-тарытар ядернай сэрин сиртэх «В-52» бомбардировщиктар, «Ф-16» истребитель-бомбардировщиктар, аныгылыы ракеталар, радарнай системалар, о. д. а. туруору-тулуунулар.

Согуруу Корея «тас дыалаларга министр» Ли Бом Сок соторулаа-дыта АХШ-ка тийэ сырыттагына киниэхэ Согуруу Кореяга экин кыттаах ракеталар, нейтронай сэрин сэба бэриллэхтэрэ дэн эппит-тэрэ. Ардаагы бөчөт иэтиннэрэриин, манна хаһыы-үйэ 700-чэкэ устууна ядернай иитини туруорулуна. Соторулаа-дыта АХШ госдепарта-мента 1984 финансовай сылга Вашингтон Согуруу Кореяга 232 мөлү-йүн доллар көмөйдөөч байлааннай көмөү өгө-рөр синалаах дэн ити-

тиннэрэ. Ол байылы-тааар 30 мөлүйүнүнэн ахса.

Вашингтон Согулаады-режимин милитаризаци-лаан байлааннар Японияны кытыһынаарга сорунар. Япония прави-телствота быһыагы сый сардаанылыгытар АХШ-ка сааһынаан Согуруу Кореяга 4 миллиард дол-лар уотсай суумалаады иэс биэргэ сөбүлөспү-тэ. Ол байлааннай бөлө-мөлөрүн үбүлөһүнүгэ бэриллэ. Виллибитин курдук, Рейган адми-нистрацията «ыксаллаах» быһыы-майгы үөскөтө-ринэ» Корея тумул ары-тын согуруу өттүгэр Япо-ния экспедиционнай кор-пуһун ылар былаан-ны ырытан өнөрөр.

Далай Востокка АХШ гегемонистскай былааннара Азияга эйэ-дылалыгытар улахан кут-талынан суоһуур. Далай Востокка итэйдис-ти дьаһалларын туһунан биллэр-көстөр советскай этиллэри кэр тибэн ту-ран. Холбохутаах Шта-тар динг ийигэр аан дойду бу оройуонугар дылааны тыгааһыны сытырхатыы дикти иэ-дэллэр. Америкаанскай империалистар ити кут-таллаах курстарын аан дойду бүтүүнүн норуот-тара сэмэниллэр. Кини-лэр Согуруу Кореяны америкаанскай оккупа-циялааһыны тохтору уотса бйон) америкаан-скай сэринлэри таһаара-ры модьуйаллар. Ол Азия регионун бүтүн-нүүтүн үрдүнэн эйэни дьинирэхтиэ бөбөргөтүү-гэ көмөлөһүөх этэ.

М. ЯКОВЛЕВ,
ОСТА ырытааччыта.

ДОСААФ Бүтүн Союз-тараа IX съездин көрдө-буллэригэр сөп түбөһү-нүгүн обороннай өбүл-сөтө оройуоннаагы тэриэ-этти ийинэр биллэни бөчүмнэх сорунар ту-раллар.

Бастатан туран, чи-лэниэ кыргы ахсаана абырдыллыахтык. Ком-мандар бунка бары ДОСААФ чыныгырааһы-буолюохтаахтар. Уотсай оройуон үрдүнэн 4000 ки-лэстэн итэйдэ суору «эроннай общественан» бабыллыахтык.

Техническэй уорак спорт байыаннай-при-кладной көрүнүгүн са-лгыныраахтыктык, ө-күмаларга техническэй курулуостор ахсаанна-рын албатар, олох үлэ-лэри кедьүүнү үрдөтөр соруу турар.

ДОСААФ линиятынан техническэй идэллэх ө-күмалар үөстөтү таһа-рыахтыктык. Онон си-сөөтөн мотоциклга «А» категориялаах, автома-шинага «В» категори-лаах транспорты ытыгы-таах.

Сүрүн сүүйүү — доруобуйа

Доруобай буолуу биэр-мэтиэтинэн кэниэни сылаага биһиги дой-дубутугар бөдөйөн сүүрүү улам кини би-һирэбили ылар. Онук дьарыктанар дьон маасабай сүүрүүлэргэ көхтөөхтүк кытталлар, улахан дуоһуууну бадаллар, чөбүлгүр-лэр. Маасабай стар-тарга кытыгы кини сааһынан ханнык да-вены хаарчактааһын суох.

Биһиги оройуонмут кэнигэр «Бөдөйөн сүүрүү кудууба» үлэ-лээн эрэр. Кулуун чи-

ТЕХНИЧЕСКЭЙ ИДЭЛЭРИ БАҔЫЛААН

«ССРС ДОСААФ-а — патриоттар осуолалара».

Н. Сачков художник планета «Планета издательство».

быраап биэрэр дьастабы-рыаһынаа ытыгыга те-дөбүрдөөх курс аһылар. Мотоцикл ытыгыга 16 сарстарын үлөбүт дьон 67 солс төлөһ 2 кы ү-ригаллар. Оттон автома-шинага 18 сарстарын үлөбүт дьон үөрэнэллэр.

Төлөбүр—237 солс, үө-рөһи болдього—6,5 кы. Бадалахтар сааһынаа-ныны кыта үлэһин сиртэн характеристика-ны, модьираниһы ДОСААФ райкомугар ту-һараллар. Обороннай общество

ытын тирээн туар сору-тэра ДОСААФ райкомун ыам ыйын 26 күнүгэр буолар пленумтар дьуу-аһыллыахтык.

Д. ТИХОНОВ,
ДОСААФ райкомун
председателя.

ны кытыахтарын сөп. Кинилэр 6 бөлөххө кайдак стартыллар. Снуоха көрдөрүлүүтү бириэмэ ГТО ком-плексын нормативын туттарыгына ахсы-лаан сөп.

Кытыахтарын ба-далахтар болдьоммут кун универсиаг таһы-гар мустаннар. Стар-16 чааска бэриллэр.

Бу сүүрүү кыаһы-туһугар буолбатах, сү-рүн сүүйүү — дору-буяа. Онон тэриэһи-чилэр оройуон кини-олектөөхторун бу маас-сабай дьаһалга көх-төөхтүк кытталлары-гар ытыраллар.

Е. ПУДОВ,
оройуоннаагы
спорткомитет
председателя.

Суруйааччыны кэриэстээн

С. С. Яковлев — Эри-мэй Эристин литератур-най музей-дэнигэр сып-дыааччы ахсаана алби-р. Аңардас быһыы Не-риониттан, Якутскайтан, Намтан, Уус-Алдантан, Мэҥэ-Ханаластан, Ам-маттан, о. д. а. сирдэртэн кэһи делегациялар кэ-лэи суруйааччы өлбөт-сүппөт аһаллыларын айыт дьинити көрөксэ-төрдүлэр. Манна орду-айар үлэһиттэр аһаан-мэһиэ кылааллар. Ол курдук, суруйааччылар С. Руфен, Е. Неймохов, И. Данилов, И. Егоров, саха биллээлэх артиһа Г. Колесов уо. д. а. сы-рыттылар.

Н. ФИЛИППОВ.

Редактор

А. Е. ЧИЧИГИНАРОВ.

Райпо наставления КУ-руусчуттарга наады-нар.

Улэһин бадалахтар ыам ыйын 25 күнүгэр дьэри калэн көвөстүн.

Карл Маркс аатынан совхоза дирекцията, профсоюзнай комите-та, Вахсы сельсовет-тын Исполкома, отде-ление салалтата меха-низатор

СОРОКОУМОВ

Николай Николаевич уһунуук бадалан өл-сүтүнэн бокуоньук көргөһүгэр, оһолоругар, аймахтарыгар кутур-дуннарын тэрдэллэр.

Дирит орто оскуола-тын педагогическай У. М. уонна К. К. Ро-мановтарга таһылар өлбөрү, үлэ ветерана

ЭВЕРСТОВА

Апрелия Григорьевна ыһахан ыһаһтан сөбүтүнэн бэйэтин ку-турдунан биллэрэр.

ОБУРУОТ АСТАРЫН ҮҮННЭРИН

Дьин-кэргэн муннуга

тар биологическай да-күтүн да сылытылаах-гына оһоһулуохтарын сөп. Парниктары хапта-һынынан оһоһулар. Уһунун 4—6 метр, кэти-тин 1,8 метртэн итэйдэ суох гылылар. Күкүр курдук онорон баран 0,4—0,5 метр халынаахты-на сылытылаахтык ко-һуому симиллэр, ол үр-дүгэр 10—12 см халы-нык буор кутулар. Маннаах парникты онку-чак хаһан өгөрүүххэ өмнө сөп. Уһунун 3, кэ-титин 1,4 метр гыны-лар. Парник согуруу дьэ-ки аркыны үрдүгэ 35 см, хоту өтө 80 см буолар. Уруун пленканын сабыл-лар. Пленка парник хоту өттүгэр аркыныгар хам-сааһылар, аһар өттүн 3 м 10 см уһунаах бөс-кө сылдыар рейкара өбөтөр симиһигэ урараска сы-һаарыллар. Вүрүһүнү

итэ урараска эрийэн аһыллар. Маннаах пар-никка өрдөтөһи оһуруот астарын хайа баһарар үүннэрэххэ сөп.

Өрдөтөһи оһуруот ас-тарын үүннэрэргэ сылаас кирээдэлэри ыам ыйын 20 күнүттэн оһоһулар. Кирээдэлэр кэтиттэро 1 метр, буолара орду-к. Итиннэха сиргэ 30 см дириһиэх траншея ха-һыллар. Ону сылыты-лаахтык коһуомунан тодо-рулар уонна үрдүнэн 15 см халынаах кунустаах буору кутулар. Коһуому хаһылаахтык кирээдэ-чөмөхтөөн баран, үрдүгэр хас мунһан кутал от-тулар уонна чөвө үчү-гүйдик таһыбытын кэ-һи коһуомунан тууяа ко-һон бэриллэр. Оччөбө чө-мөхтөөмүт коһуом аһы-лаах хонутунаа куула-һаа итинэн барар. Сыл-ны коһуома 75, оттон

ылаах коһуома 45 кыраа-дыска тийэ итинэр, он-тон кэһи сылааа нам-тылар. Маннаах итини ки-рээдэлэргэ уонна парник-тарга оһуруу орду-к та-быллан үүнэр, аһын өрдэ биэрэр.

Быстах кэһиэх са-һыллар аһаас буорга сирдүүлүбүт үүннэрини сааскы уонна күһүгү хаһыгыларан өрүһүгэр аһыллаахтар. Ити—чэ-чэки оһоһуулаах пленка көрөкстөр, өстүөһүлэ бааһылар, дьааһылар, төһөс сааһылар, о. д. а. Кинилэри күтүн-дьы-тан көрөн туһанылар.

Биһиги почвабыт ал-бөх туустаах буолан, та-һылаага үчүгү буору дьэһиэ булар күтүмэ-дэй. Оһуруот аһа үүннэ-рэр хатыгылаах сир бу-ора үчүгэй. Кырастан ба-дэһинир өссө орду-к Ону маннаах оһоһулар кы-

раһы саралаан ылаа, от-тоох өттүнэн үрүт үр-дүгэр умсары уурулар. Түтэһи төгүрүк, ууну тутар гына оһоһулар. Эбөтөр итини таһынан сир кырыс уонна куу-һу өрдөтөн сийдэлээн, булуһуан баһыныр үчү-гү. Теплицада күнүгү-бүт коһуому кытта бу-куллубут кырыс буорун 25 см халыгылаах гына кутулар.

Политиленовой пленка күһүгү өттүгэр сылаа-һы туһулар, онон теп-лиа иһэ түргэниик соһор, үүннэһи таһынынан сөп. Ол иһин сааскы өттүгэр итиннике теплицалары таһынан эһи сабыл-лаахтык, эбөтөр оһо-чу оттулуохтаах.

Вүтэһи үүнүүнү хо-муһаат, пленканы ку-руун мун устан ылаа үчүгүйдик суулаан хара-һыллар. Орду-к сылаас сиргэ уулар үчүгү. Ки-чэһи хараһылаах плен-каны 2-3 сыла туһаныа-ха сөп.

Л. НОЕВА.

БИҢИГИ ААДЫРЫСПЫТ: почтовой индекс 678700. Чурапчы с. Карл Маркс уул. 12. ТЕЛЕФОНАРБЫТ: редактор — 21-395, отдулар — 21-495, уотсай — 21-505.

«Сага олох» («Новая жизнь») — орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета народных депутатов Якутской АССР.